

Lasten kotihoidon tuki

Viimeksi päivitetty 11.1.2021

Sisällys

Sisällys.....	1
Taulukoiden luettelo	1
Johdanto.....	1
Perusosan ja hoitorahan suuruus	2
Sisaruskorotus.....	3
Lisäosa ja hoitolisä	4
Osittainen hoitoraha ja joustava hoitoraha.....	7
Indeksiäädytys vuonna 1997.....	8
Indeksisuoja vuodesta 2011 lähtien	8
Yhteenvedotaulukot.....	9

Taulukoiden luettelo

Lasten kotihoidon tukea koskevat lait.....	1
Lasten kotihoidon tuen parametrit 1985–1997	9
Lasten kotihoidon tuen parametrit 1997–	10

Johdanto

Sisu-mallissa otetaan huomioon lasten kotihoidon tuen lainsäädäntöä vuodesta 1985 lähtien. Seuraavassa selostetaan tätä lainsäädäntöä.

Lasten kotihoidon tuesta on säädetty kolmessa laissa, lailla 11.1.1985/24, lailla 21.8.1992/797 ja lailla 20.12.1996/1128 lasten kotihoidon tuen ja 20hsen hoidon tuesta. Ensimmäinen laki tuli voimaan 1.1.1985, toinen 1.1.1993 ja kolmas 1.8.1997. Lasten kotihoidon tuki otettiin käyttöön asteittain siten, että ennen vuotta 1990 oikeutta kotihoidon tukeen rajattiin lasten lukumäärän ja iän perusteella (laki lasten kotihoidon tuesta annetun lain voimaannpanosta 11.1.1985/25).

Oikeus kotihoidon tukeen on ollut, jos perheessä on alle kolmivuotias lapsi, jota ei hoideta kunnan järjestämässä päivähoitossa. Kotihoidon tuen perusosaa ei saa samaan aikaan kuin äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

Ensimmäisessä ja toisessa laissa määriteltiin lasten kotihoidon tuen perusosa, sisarkorotus ja lisäosa. Kolmannessa laissa käsitteet muutettiin.

Oheisessa taulukossa on luettelo keskeisistä laeista.

Lasten kotihoidon tukea koskevat lait

Lain nimike	Säädösnumero	Voimaantulo
Laki lasten kotihoidon tuesta	11.1.1984/24	1.1.1985
Laki lasten kotihoidon tuesta annetun lain voimaannpanosta	11.1.1985/25	1.1.1985
Laki lasten kotihoidon tuesta	21.8.1992/797	1.1.1993
Laki lasten kotihoidon tuesta ja yksityisen hoidon tuesta	20.12.1996/1128	1.8.1997

SISU-malli

Perusosan ja hoitorahan suuruus

Makro	Makron selite	Käytetyt muuttujat	Käytetyt parametrit
KotihTukiKS	Kotihoidon tuki kuukausitasolla, vanha ja uusi lainsäädäntö	mvuosi, mkuuk, minf, sisaria, muuallekouluik, koko, bruttotulo, nettotulo	Perus, Sisar, SisarKerr, SisarMuu, Lisa, Kerr1, Kerr2, Kerr3, KHRaja1, KHRaja2, KHRaja3
KotihTukiVS	Kotihoidon tuki kuukausitasolla vuosikeskiarvona, vanha ja uusi lainsäädäntö	mvuosi, minf, sisaria, muuallekouluik, koko, bruttotulo, nettotulo	Perus, Sisar, SisarKerr, SisarMuu, Lisa, Kerr1, Kerr2, Kerr3, KHRaja1, KHRaja2, KHRaja3
KotihTukiTuloS	Käänteisfunktio kotihoidon tuen perusteena olevan kuukausitulon laskemiseksi	mvuosi, mkuuk, sisaria, muuallekouluik, koko, tuki	Perus, Sisar, SisarKerr, SisarMuu, Lisa, Kerr1, Kerr2, Kerr3, KHRaja1, KHRaja2, KHRaja3

Laissa 11.1.1985/24, joka astui voimaan 1.1.1985, määriteltiin perusosan suuruus seuraavasti:

5 §

Perusosa kalenterikuukaudessa on yhtä suuri kuin sairausvakuutuslain mukaisen vähimmäispäivärahan 25-kertainen määrä. Jos kotihoidon tukea ei suoriteta koko kalenterikuukaudelta, maksetaan tukena vähimmäispäiväraha jokaiselta arkipäivältä, joka sisältyy perusosaan oikeuttavaan aikaan.

Laissa 28.12.1990/1386, joka tuli voimaan 1.10.1991, määriteltiin perusosan suuruus seuraavasti:

5 §

Perusosan määrä on 1 850 markkaa kalenterikuukaudessa. Jos kotihoidon tukea ei makseta 1 momentissa säädetyn ajan päättymisestä tai alkamisesta johtuen koko kalenterikuukaudelta, maksetaan tukena 1/25 sen määrästä jokaiselta sellaiselta arkipäivältä, jolloin perhe on oikeutettu tukeen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua perusosan määrää tarkistetaan kalenterivuositain kunkin kalenterivuoden alusta sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9§:n soveltamista varten.

Laissa 21.8.1992/797, joka astui voimaan 1.1.1993, määriteltiin perusosa seuraavasti:

8 §

Perusosa

Perusosan saamisen edellytyksenä on, että perheessä on alle nelivuotias lapsi, jota ei hoideta lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettussa kunnan järjestämässä päivähoidossa. Perusosaa ei makseta ajalta, jona perheellä on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa. Jos perheellä ei ole oikeutta äitiys-, isyys- eikä vanhempainrahaan, ei tukea kuitenkaan makseta ennen kuin sairausvakuutuslain mukainen edellä tarkoitettu aika on päättynyt. Perusosaa ei myöskään makseta erityisäitiysrahan maksamisajalta.

Perusosa on 1 951 markkaa kalenterikuukaudessa.

Perusosan määrää tarkistetaan kalenterivuositain sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain(395/61) 9 §:n soveltamista varten.

Laissa 29.12.1994/1494, joka astui voimaan 1.1.1995, säädettiin perusosan suuruudesta seuraavasti:

8 §

Perusosa

Perusosa on 1 875 markkaa kalenterikuukaudessa.

Laissa 18.12.1995/1525, joka tuli voimaan 1.1.1996, perusosan suuruus määriteltiin uudestaan. Koska työeläkelain määräyksiä työeläkeindeksistä oli muutettu, myös perusosan indeksitarkistukset määriteltiin uudestaan. Viittaus työeläkelakiin merkitsee indeksisuojan säilymistä ennallaan (ns. 50/50-indeksi, eikä 20/80-indeksi).

SISU-malli

8 §

Perusosa

Perusosa on 1 500 markkaa kalenterikuukaudessa.

Perusosan määrää tarkistetaan kalenterivuositain sen indeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen soveltamista varten.

Uudessa laissa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 20.12.1996/1128, joka tuli voimaan 1.8.1997, määritellään hoitoraha ja siihen liittyvä sisaruskorotukset, yksityisen hoidon tuki samassa pykälässä seuraavasti:

4 §

Hoitoraha

Hoitorahaa maksetaan perheen kustakin 3 §:n mukaan tukeen oikeuttavasta lapsesta.

Kotihoidon tuen hoitoraha on perheen yhdestä alle kolmivuotiaasta lapsesta 1 500 markkaa ja kustakin seuraavasta alle kolmivuotiaasta 500 markkaa sekä kustakin muusta lapsesta 300 markkaa kalenterikuukaudessa.

Yksityisen hoidon tuen hoitoraha on perheen kustakin lapsesta 700 markkaa kalenterikuukaudessa. Sen saaminen edellyttää, että vanhemmat tai muut huoltajat eivät perheen kenenkään lapsen osalta käytä oikeutta kotihoidon tukeen.

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, yksityisen hoidon tuen hoitoraha on kuitenkin 350 markkaa kalenterikuukaudessa, jos lapsi osallistuu 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuna aikana kunnan järjestämänä päivähoitona toteutettavaan tai peruskoulussa järjestettävään osapäiväiseen esiopetukseen taikka jos lapsi peruskoululain 36 §:n 1 momentin tarkoittamassa tapauksessa aloittaa koulunkäynnin säädettyä aikaisemmin.

Kotihoidon tuen hoitorahana maksetaan ajalta, jolta perheellä on oikeus saada sairausvakuutuslain mukaista erityisäitiys-, äitiys tai vanhempainrahaa, kuitenkin vain perheen hoitorahaan oikeuttavista lapsista kulloinkin maksettavien kotihoidon tuen hoitorahojen yhteismäärän ja sairausvakuutuslain (364/63) 22 §:n 1 momentin mukaisen vanhempainrahan erotus. Jos perheellä ei ole oikeutta äitiys- eikä vanhempainrahaan, maksetaan kotihoidon tuen hoitorahana sairausvakuutuslain mukaisen edellä tarkoitetun ajan päättymiseen saakka perheen hoitorahaan oikeuttavista lapsista maksettavien kotihoidon tuen hoitorahojen ja sairausvakuutuslain 22 §:n 1 momentissa tarkoitetun vähimmäismäärän erotus.

Sairausvakuutuslaissa tarkoitetun erityisäitiys- tai äitiysrahakauden alkamisesta lukien, päätettäessä perheen muun kuin sairausvakuutuslain mukaiseen etuuteen oikeuttavan lapsen kotihoidon tuen hoitorahasta, perheessä katsotaan vanhempainrahakauden päättymiseen saakka olevan kotihoidon tukeen oikeuttava alle kolmivuotias lapsi.

Laki 1.8.2000/562, joka astui voimaan 1.1.2002, muutti hoitorahan ja yksityisen hoidon tuen markkamäärät euromääräisiksi:

4 §

Hoitoraha

Kotihoidon tuen hoitoraha on perheen yhdestä alle kolmivuotiaasta lapsesta 252,28 euroa ja kustakin seuraavasta alle kolmivuotiaasta 84,09 euroa sekä kustakin muusta lapsesta 50,46 euroa kalenterikuukaudessa.

Yksityisen hoidon tuen hoitoraha on perheen kustakin lapsesta 117,73 euroa kalenterikuukaudessa. Sen saaminen edellyttää, että vanhemmat tai muut huoltajat eivät perheen kenenkään lapsen osalta käytä oikeutta kotihoidon tukeen.

Sen estämättä, mitä 3 momentissa säädetään, yksityisen hoidon tuen hoitoraha on kuitenkin 58,87 euroa kalenterikuukaudessa, jos lapsi osallistuu 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päivähoitoon tai perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen taikka jos lapsi perusopetuslain 27 §:n mukaisesti aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä aikaisemmin.

Sisaruskorotus

Käytetyt parametrit	Sisar, SisarMuu
---------------------	-----------------

Laissa 11.1.1985/24, joka astui voimaan 1.1.1985, sisaruskorotus määriteltiin seuraavasti:

6 §

Sisaruskorotus

Sisaruskorotuksen saamisen edellytyksenä on, että perheessä on perusosaan oikeuttavan lapsen lisäksi yksi tai useampi 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut edellytykset täyttävä lapsi. Jos sisaruskorotusta saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, sisaruskorotusta suoritetaan, vaikka perhe saa äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

Sisaruskorotuksen määrä korotukseen oikeuttavaa lasta kohti on 20 prosenttia 5 §:n 2 momentin tarkoitetun perusosan määrästä.

SISU-malli

Laissa 21.8.1992/797, joka astui voimaan 1.1.1993, määriteltiin sisaruskorotus seuraavasti:

9 §

Sisaruskorotus

Sisaruskorotuksen saamisen edellytyksenä on, että perheessä on perusosaan oikeuttavan lapsen lisäksi yksi tai useampi alle seitsemänvuotias lapsi, jota ei hoideta lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetussa kunnan järjestämässä päivähoitossa. Kuitenkaan 3-6-vuotiaan lapsen kohdalla kunnan järjestämä enintään 5 tuntia kestävä päivähoito ei ole esteenä sisaruskorotuksen saamiselle.

Jos sisaruskorotusta saava perhe alkaa saada erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainrahaa, sisaruskorotusta maksetaan edelleen näiden etuuksien tai isyysrahan estämättä. Jos perheen vanhempainrahakautta on pidennetty useamman kuin yhden lapsen samanaikaisen syntymän johdosta ja perheen saaman vanhempainrahan määrä on pienempi kuin perheen kotihoidon tuen perusosan ja sisaruskorotuksen laskennallinen yhteismäärä, perheelle maksetaan sisaruskorotusta. Vanhempainrahakauden pidennyksen ajalta sisaruskorotuksena maksetaan kuitenkin kotihoidon tuen perusosan ja sisaruskorotuksen yhteismäärän ja vanhempainrahan erotus. Jos perhe on saanut sisaruskorotusta ennen vanhempainrahakauden pidennystä, sisaruskorotusta voidaan maksaa aikaisempien perusteiden mukaan, jos se on perheelle edullisempaa.

Sisaruskorotus on 20 prosenttia 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua perusosasta kutakin korotukseen oikeuttavaa lasta kohti.

Uudessa laissa lasten kotihoidon tuesta ja yksityisen hoidon tuesta 1996/1128, joka astui voimaan 1.8.1997, sisaruskorotuksia koskevat määräykset sisältyvät samaan pykälään (4 §) kuin hoitorahan määrittely. Käsitteenä sisaruskorotus lakkasi ja muuttui nuorinta alle-3-vuotiaiden 'seuraavien' lasten hoitolisiksi. Käytännössä sisarusten hoitolisät lasketaan sisaruskorotusten tapaan. Ks. edellä kohta *Perusosa ja hoitoraha*.

Lisäosa ja hoitolisä

Makro	Makron selite	Käytetyt muuttujat	Käytetyt parametrit
HoitoLisaKS	Kotihoidon tuen hoitolisä (lisäosa) kuukausitasolla	mvuosi, mkuuk, minf, sisaria, muuallekouluik, koko, bruttotulo, nettotulo	Perus, Sisar, SisarKerr, SisarMuu, Lisa, Kerr1, Kerr2, Kerr3, KHRaja1, KHRaja2, KHRaja3
HoitoLisaVS	Kotihoidon tuen hoitolisä (lisäosa) kuukausitasolla vuosikeskiarvona	mvuosi, minf, sisaria, muuallekouluik, koko, bruttotulo, nettotulo	Perus, Sisar, SisarKerr, SisarMuu, Lisa, Kerr1, Kerr2, Kerr3, KHRaja1, KHRaja2, KHRaja3
HoitoLisaTuloS	Käänteisfunktio hoitolisän (lisäosa) perusteena olevan kuukausitulon laskemiseksi	mvuosi, minf, sisaria, muuallekouluik, koko, hoitolisa	Lisa, KHRaja1, KHRaja2, KHRaja3, Kerr1, Kerr2, Kerr3

Vuosien 1985 ja 1992 laeissa määriteltiin lasten kotihoidon tuen tulosidonnainen lisäosa. Alkuperäisessä laissa 11.1.1985/24 pykälä oli seuraavassa muodossa:

7 §

Lisäosa

Lisäosan saamisen edellytyksenä on, että 5§:n 1 momentissa tarkoitettua lasta hoitaa pääasiassa hänen omassa kodissaan jompikumpi hänen vanhemmistaan tai hänen muu huoltajansa ja että perheen nettotulot kuukaudessa eivät ylitä lisäosaan oikeuttavaa rajaa. Jos lisäosaa saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, lisäosaa suoritetaan samoin edellytyksin äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan saamisaikana.

Lisäosan täysi määrä on 80 prosenttia 5§:n 2 momentissa tarkoitettua perusosasta. Täysimääräinen lisäosa myönnetään perheelle, jonka nettotulot ovat enintään 2 000 markkaa kalenterikuukaudessa. Mikäli perheen nettotulot ovat tätä suuremmat, täysimääräistä lisäosaa vähennetään 50 prosentilla siitä määrästä, jolla perheen veronalaiset tulot ylittävät 2 000 markkaa kalenterikuukaudessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua rajatulon määrää tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9§:n soveltamista varten.

Mitä nettotuloilla tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa, säädetään tulo- ja varallisuusverolaissa (1240/88).

Laissa 28.12.1990/1386, joka astui voimaan 1.1.1991, määriteltiin lisäosan suuruus uudestaan. Alkuperäisestä laista poiketen lisäosan suuruus sidottiin veronalaisiin tuloihin eikä nettotuloihin.

SISU-malli

7 §

Lisäosa

Lisäosan saamisen edellytyksenä on, että 5§:n 1 momentissa tarkoitettua lasta hoitaa pääasiassa hänen omassa kodissaan jompikumpi hänen vanhemmistaan tai hänen muu huoltajansa ja että perheen veronalaiset tulot kuukaudessa eivät ylitä lisäosaan oikeuttavaa rajaa. Jos lisäosaa saava perhe alkaa saada äitiysrahaa, lisäosaa suoritetaan samoin edellytyksin äitiys-, isyys- tai vanhempainrahan saamisaikana. Jos edellä mainitut edellytykset täyttävän perheen, joka ei vielä saa lisäosaa, vanhempainrahakautta on pidennetty useamman kuin yhden syntymän johdosta, suoritetaan perheelle lisäosaa myös vanhempainrahakauden pidennystä koskevalta ajalta.

Lisäosan täysi määrä on 80 prosenttia 5§:n 2 momentissa tarkoitettua perusosasta. Täysimääräinen lisäosa myönnetään perheelle, jonka veronalaiset tulot ovat enintään 4 300 markkaa kalenterikuukaudessa. Mikäli perheen veronalaiset tulot ovat tätä suuremmat, täysimääräistä lisäosaa vähennetään 15 prosentilla siitä määrästä, jolla perheen veronalaiset tulot ylittävät 4 300 markkaa kalenterikuukaudessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua rajatulon määrää tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9§:n soveltamista varten.

Mitä veronalaisilla tuloilla tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa, säädetään tulo- ja varallisuusverolaissa (1240/88).

Uudessa laissa 21.8.1992/797, joka astui voimaan 1.1.1993, lisäosan saamisen edellytykset ja sen suuruus määriteltiin seuraavasti:

10 §

Lisäosa

Lisäosan saamisen edellytyksenä on, että 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua lasta hoitaa pääasiassa hänen omassa kodissaan jompikumpi hänen vanhemmistaan tai hänen muu huoltajansa ja että perheen veronalaiset tulot kuukaudessa eivät ylitä lisäosaan oikeuttavaa rajaa. Jos lisäosaa saava perhe alkaa saada erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainrahaa, lisäosaa maksetaan samoin edellytyksin näiden etuuksien tai isyysrahan estämättä. Jos edellä mainitut edellytykset täyttävän perheen, joka ei vielä saa lisäosaa, vanhempainrahakautta on pidennetty useamman kuin yhden lapsen samanaikaisen syntymän johdosta, perheelle maksetaan lisäosaa myös vanhempainrahakauden pidennystä koskevalta ajalta.

11 §

Lisäosan määrä

Lisäosan täysi määrä on 80 prosenttia 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua perusosasta.

Täysimääräinen lisäosa myönnetään perheelle, jonka veronalaiset tulot ovat enintään 4 535 markkaa kalenterikuukaudessa. Mikäli perheen veronalaiset tulot ovat tätä suuremmat, täysimääräistä lisäosaa vähennetään 15 prosentilla siitä määrästä, jolla perheen veronalaiset tulot ylittävät 4 535 markkaa kalenterikuukaudessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua tulorajaa tarkistetaan kalenterivuositain sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamista varten.

Laki 29.12.1994/1494, joka astui 1.4.1995, tarkensi lisäosan perusteena olevien tulojen määrittelyä:

11 §

Lisäosan määrä

Täysimääräinen lisäosa myönnetään perheelle, jonka tulot ovat enintään 4 535 markkaa kalenterikuukaudessa. Mikäli perheen tulot ovat tätä suuremmat, täysimääräistä lisäosaa vähennetään 15 prosentilla siitä määrästä, jolla perheen tulot ylittävät 4 535 markkaa kalenterikuukaudessa.

Tätä lakia sovellettaessa tuloina otetaan huomioon, mitä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen 27 ja 28 a §:ssä, 29 §:n 1 momentissa sekä 30 §:ssä säädetään. Lisäosa määrätään sen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko arvioitujen tai muutoin todettavissa olevien tulojen perusteella. Lisäosaa määrittäessä ei tulona kuitenkaan oteta huomioon lasten kotihoidon tukea, johon kuuluvan lisäosan määrittämisestä on kysymys. Jos lisäosaa suoritetaan sairausvakuutuslain mukaisen erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahakauden aikana, otetaan tästä etuudesta tulona vastaavasti huomioon vain se osa, joka ylittää kotihoidon tuen perusosan sekä perheelle mahdollisesti maksettavien sisaruskorotusten laskennallisen yhteismäärän.

Lailla 18.12.1995/1525, joka astui voimaan 1.1.1996, tarkennettiin lisäosan saamisen edellytyksiä ja määriteltiin uudestaan lisäosan laskemisessa käytettävä tuloraja:

SISU-malli

10 §

Lisäosa

Lisäosan saamisen edellytyksenä on, että 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua lasta hoitaa pääasiassa hänen omassa kodissaan jompikumpi hänen vanhemmistaan tai hänen muu huoltajansa ja että perheen tulot kuukaudessa eivät ylitä lisäosaan oikeuttavaa rajaa. Jos lisäosaa saava perhe alkaa saada erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainrahaa, lisäosaa maksetaan samoin edellytyksin näiden etuuksien tai isyyssrahan estämättä. Jos edellä mainitut edellytykset täyttävän perheen, joka ei vielä saa lisäosaa, vanhempainrahakautta on pidennetty useamman kuin yhden lapsen samanaikaisen syntymän johdosta, perheelle maksetaan lisäosaa myös vanhempainrahakauden pidennystä koskevalta ajalta.

11 §

Lisäosan määrä

Täysimääräinen lisäosa myönnetään perheelle, jonka tulot ovat enintään 4 617 markkaa kalenterikuukaudessa. Mikäli perheen tulot ovat tätä suuremmat, täysimääräistä lisäosaa vähennetään 15 prosentilla siitä määrästä, jolla perheen tulot ylittävät 4 617 markkaa kalenterikuukaudessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua tulorajaa tarkistetaan kalenterivuositain sen indeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijän eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen soveltamista varten.

Uudessa laissa lasten kotihoidon tuesta ja yksityisen hoidon tuesta 20.12.1996/1128, joka astui voimaan 1.8.1997, määritellään hoitolisän suuruus ja edellytykset seuraavasti:

5 §

Hoitolisä

Kotihoidon tuen hoitolisää maksetaan perheen yhdestä kotihoidon tuen hoitorahaan oikeuttavasta lapsesta. Hoitolisän täysi määrä on 1 000 markkaa kalenterikuukaudessa.

Yksityisen hoidon tuen hoitolisää maksetaan perheen jokaisesta lapsesta. Hoitolisän saaminen edellyttää, että vanhemmat tai muut huoltajat eivät käytä oikeutta kotihoidon tukeen. Hoitolisän täysi määrä on lasta kohti 800 markkaa kalenterikuukaudessa.

Hoitolisä maksetaan täysimääräisenä, jos perheen kuukausitulot eivät ylitä perheen koon mukaan määräytyvää tulorajaa. Tulorajan ylittävä tulo vähentää hoitolisän täyttä määrää perheen koon mukaan määräytyvällä prosenttiosuudella tulorajan ylittävstä tulosta. Tulorajaa määrittäessä perheen koossa otetaan huomioon perheen lapsista enintään kaksi, joiden tulee lisäksi olla lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n mukaisen valintoikeuden piirissä.

Perheen koko	Tulorajat mk/kk	Vähennysprosentti
2	6 890	11,5
3	8 480	9,4
4	10 070	7,9

Edellä 4 §:n 4 momentissa tarkoitettua ajalta yksityisen hoidon tuen hoitolisä kuitenkin on puolet siitä, mikä hoitolisän määrä muuten olisi.

6 §

Hoitolisän määräytyminen

Hoitolisää määrittäessä perheen tuloina otetaan huomioon, mitä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/92) 10 a §:ssä säädetään.

Jos kotihoidon tuen hoitolisää maksetaan sairausvakuutuslain mukaisen erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainrahakauden aikana, otetaan vanhempainrahasta tulona huomioon vain se osa, joka ylittää niiden kotihoidon tuen hoitorahojen yhteismäärän, joihin perhe kunakin aikana on oikeutettu.

Päätettäessä perheen muun kuin sairausvakuutuslain mukaiseen etuuteen oikeuttavan lapsen kotihoidon tuen hoitolisästä, noudatetaan mitä 4 §:n 6 momentissa säädetään.

Hoitolisän määrää on tarkistettava, jos hoitolisään vaikuttavat tulot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos tarkistamiseen muutoin on aihetta. Kansaneläkelaitos määrää, mitä olennaisella muutoksella tarkoitetaan.

SISU-malli

Lailla 16.6.2000/562, joka tuli voimaan 1.1.2002, muutettiin hoitolisän markkamäärät euroiksi:

5 §

Hoitolisä

Kotihoidon tuen hoitolisää maksetaan perheen yhdestä kotihoidon tuen hoitorahaan oikeuttavasta lapsesta. Hoitolisän täysi määrä on 168,19 euroa kalenterikuukaudessa.

Yksityisen hoidon tuen hoitolisää maksetaan perheen jokaisesta lapsesta. Hoitolisän saaminen edellyttää, että vanhemmat tai muut huoltajat eivät käytä oikeutta kotihoidon tukeen. Hoitolisän täysi määrä on lasta kohti 134,55 euroa kalenterikuukaudessa.

Hoitolisä maksetaan täysimääräisenä, jos perheen kuukausitulot eivät ylitä perheen koon mukaan määräytyvää tulorajaa. Tulorajan ylittävä tulo vähentää hoitolisän täyttä määrää perheen koon mukaan määräytyvällä prosenttiosuudella tulorajan ylittävästä tulosta. Tulorajaa määrittäessä perheen koossa otetaan huomioon perheen lapsista enintään kaksi, joiden tulee lisäksi olla lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n mukaisen valintaoikeuden piirissä.

Perheen koko	Tulorajat	Vähennysprosentti
2	1 160	11,5
3	1 430	9,4
4	1 700	7,9

Kun varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista säädettiin oma laki, säädettiin lailla 29.12.2016/1506 hoitolisän perusteena oleva tulo määräytymään 1.3.2017 lähtien uuden lain perusteella samalla tavalla kuin varhaiskasvatusmaksun perusteena oleva tulo:

6 §

Hoitolisän määräytyminen

Hoitolisää määrittäessä perheen tuloina otetaan huomioon, mitä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain (1503/2016) 11 §:ssä säädetään.

Osittainen hoitoraha ja joustava hoitoraha

Makro	Makron selite	Käytetyt muuttujat	Käytetyt parametrit
OsitHoitRahaS	Osittainen hoitoraha kuukausitasolla	mvuosi, mkuuk, minf	OsRaha, Perus, OsKerr
OsitHoitRahaVS	Osittainen hoitoraha kuukausitasolla vuosikeskiarvona	mvuosi, minf	
OsitHoitRahaTunnS	Osittainen hoitoraha kuukausitasolla tuntitiedolla	mvuosi, mkuuk, minf, tunnit	OsRaha, Perus, OsKerr, OsittRaja
OsitHoitRahaTunnVS	Osittainen hoitoraha kuukausitasolla vuosikeskiarvona tuntitiedolla	mvuosi, minf, tunnit	
JoustHoitRahaTunnS	Joustava hoitoraha kuukausitasolla tuntitiedolla	mvuosi, mkuuk, minf, tunnit	JsRaha1, JsRaha2, JsRaja1, JsRaja2
JoustHoitRahaTunnVS	Joustava hoitoraha kuukausitasolla vuosikeskiarvona tuntitiedolla	mvuosi, minf, tunnit	

Vuoden 1996 lakiin 20.12.1996/858 sisältyi määräys osittaisesta hoitorahasta, jonka suuruus oli aluksi 375 markkaa kuukaudelta.

13 §

Osittainen hoitoraha

Virka- tai työsuhteessa olevalla Suomessa tosiasiallisesti asuvalla alle kolmivuotiaan lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla, jonka keskimääräinen viikoittainen työaika on lapsen hoidon vuoksi enintään 30 tuntia, on oikeus saada osittaista hoitorahaa.

SISU-malli

Osittainen hoitoraha on kalenterikuukaudessa 375 markkaa. Tukeen on oikeutettu ainoastaan toinen lapsen vanhemmista tai yksi lapsen muu huoltaja.

Osittaista hoitorahaa on korotettu vuosien 2004 ja 2010 alussa. Osittainen hoitoraha sidottiin kansaneläkeindeksiin 1.1.2011 lähtien (17.12.2010/1145).

13 a § (13.12.2013/975)

Joustava hoitoraha

Suomessa tosiasiallisesti asuvalla alle kolmevuotiaan lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla, joka osallistuu lapsen hoitoon, on oikeus saada joustavaa hoitorahaa:

1) 240 euroa kalenterikuukaudessa, jos hänen keskimääräinen viikoittainen työaikansa on enintään 22,5 tuntia tai enintään 60 prosenttia alan tavanomaisesta kokopäivätyön työajasta; tai

2) 160 euroa kalenterikuukaudessa, jos hänen keskimääräinen viikoittainen työaikansa on enemmän kuin 22,5 tuntia mutta enintään 30 tuntia tai enintään 80 prosenttia alan tavanomaisesta kokopäivätyön työajasta.

Myös osittainen hoitoraha on sidottu kansaneläkeindeksiin voimaantulosta 1.1.2014 lähtien (13.12.2013/975). Ensimmäinen korotus laissa mainittuihin euromääriin tehdään siis heti lain voimaan tullessa 1.1.2014.

Indeksijäädytys vuonna 1997

Vuodelle 1997 säädettiin indeksijäädytys poikkeuslailla 1.1.1996/1135, jota astui voimaan 1.1.1997.

1 §

Sen estämättä, mitä lasten kotihoidon tuesta annetun lain 8 §:n 3 momentissa ja 11 §:n 3 momentissa säädetään työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen soveltamista varten vuosittain vahvistettavan indeksiluvun mukaisesta perusosan ja lisäosan tulorajan markkamäärien tarkistamisesta, markkamääriin ei suoriteta tarkistusta vuonna 1997.

Indeksisuoja vuodesta 2011 lähtien

Lailla 17.12.2010/1145 kotihoidon tuen rahamäärät, tulorajoja lukuun ottamatta, sidottiin kansaneläkeindeksiin 1.3.2011 lähtien:

26 §

Indeksisidonnaisuus

Lain 4, 5 ja 13 §:ssä säädettyjä rahamääriä, lukuun ottamatta 5 §:n 3 momentin mukaisia tulorajoja, tarkistetaan siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

SISU-malli

Yhteenvedotaulukot

Vuosien 1985 ja 1992 lakien keskeiset parametrit on esitetty seuraavassa taulukossa.

Lasten kotihoidon tuen parametrit 1985–1997

Voimaantulo	Perusosa	Tuloraja*	Sisarus- korotus kertoimena	Lisäosa kertoimena	Tulo- sidonnai- suus- kerroin*	Laki
1.1.1985	948,75 mk	2 000 mk	0,2	0,8	0,25	L 11.1.1985/24
1.1.1986	1 016,25 mk	2 142 mk	0,2	0,8	0,25	Indeksikorotus
1.7.1986	1 091,25 mk	2 142 mk	0,2	0,8	0,25	
1.1.1987	1 147,50 mk	2 600 mk	0,2	0,8	0,25	Indeksikorotus
1.1.1988	1 210,00 mk	2 740 mk	0,2	0,8	0,25	Indeksikorotus
1.1.1989	1 300,00 mk	2 944 mk	0,2	0,8	0,25	Indeksikorotus
1.1.1990	1 388,00 mk	3 144 mk	0,2	0,8	0,25	Indeksikorotus
1.1.1991	1 495,00 mk	4 300 mk	0,2	0,8	0,15	Indeksikorotus ja L 28.12.1990/1386
1.10.1991	1 850,00 mk	4 300 mk	0,2	0,8	0,15	L 28.12.1990/1386
1.1.1992	1 951,00 mk	4 535 mk	0,2	0,8	0,15	Indeksikorotus
1.1.1993	1 958,00 mk	4 551 mk	0,2	0,8	0,15	Indeksikorotus
1.1.1995	1 908,00 mk	4 616 mk	0,2	0,8	0,15	L 29.12.1994/1494
1.1.1996	1 500,00 mk	4 617 mk	0,2	0,8	0,15	L 18.12.1995/1525

*Huomattava, että ennen 1.1.1991 tulorajaa ja tulosidonnaisuusprosenttia sovellettiin nettotuloon ja sen jälkeen veronalaiseen tuloon.

Vuoden 1997 elokuussa tulleen uuden lain keskeisissä parametreissa on tehty seuraavia muutoksia: markkamäärien muuttaminen euroiksi vuoden 2002 alussa, hoitorahan korotus vuoden 2005 ja 2009 alussa sisarkorotusten korotus vuoden 2007 alusta lähtien sekä osittaisen hoitorahan korotus vuosien 2004 ja 2010 alussa. Seuraavaan taulukkoon on koottu lain muutokset vuodesta 1997 lähtien.

SISU-malli

Lasten kotihoidon tuen parametrit 1997–

Voimaan- tulo	Laki	Hoito- raha	Sisar- korotus alle 3- vuoti- aista	Korotus muista alle koulu- ikäisistä	Hoito- lisän enim- mäis- määrä	Osit- tainen hoito- raha	1. jous- tava hoi- toraha	2. jous- tava hoito- raha	1. tuloraja	2. tuloraja	3. tuloraja	1. tulo- sidon- naisuu- s- kerroin	2. tulo- sidon - naisu- us- kerroi- n	3. tulo- sidon- naisuu- s-ker- roin
1.8.1997	L 20.12.1996/1128	1 500 mk	500 mk	300 mk	1 000 mk	375 mk			6 890 mk	8 480 mk	10 070 mk	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2002	L 1.8.2000/562	252,28 €	84,09 €	50,46 €	168,19 €	63,07 €			1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2004	L 19.12.2003/1227	252,28 €	84,09 €	50,46 €	168,19 €	70,00 €			1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2005	L 19.11.2004/985	294,28 €	84,09 €	50,46 €	168,19 €	70,00 €			1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2007	L 22.12.2006/1256	294,28 €	94,09 €	60,46 €	168,19 €	70,00 €			1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2009	L 28.11.2008/763	314,28 €	94,09 €	60,46 €	168,19 €	70,00 €			1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2010	L 6.11.2009/858	314,28 €	94,09 €	60,46 €	168,19 €	90,00 €			1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.3.2011	Indeksitarkistus	315,54 €	94,47 €	60,70 €	168,86 €	90,36 €			1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2012	Indeksitarkistus	327,46 €	98,04 €	63,00 €	175,24 €	93,77 €			1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2013	Indeksitarkistus	336,67 €	100,79 €	64,77 €	180,17 €	96,41 €			1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2014	Indeksitarkistus ja L 13.12.2013/975	341,06 €	102,11 €	65,61 €	182,52 €	97,67 €	243,13 €	162,09 €	1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2015	Indeksitarkistus	342,53 €	102,55 €	65,89 €	183,31 €	98,09 €	244,18 €	162,78 €	1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2016	Indeksitarkistus	341,27 €	102,17 €	65,65 €	182,64 €	97,73 €	243,28€	162,19 €	1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2017	Indeksitarkistus	338,34 €	101,29 €	65,09 €	181,07 €	96,89 €	241,19 €	160,80 €	1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2020	Indeksitarkistus	341,69 €	102,3 €	65,73 €	182,86 €	97,85 €	243,58 €	162,39 €	1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %
1.1.2021	Indeksitarkistus	342,95 €	102,67 €	65,97 €	183,53 €	98,21 €	244,47 €	162,98 €	1 160 €	1 430 €	1 700 €	11,5 %	9,4 %	7,9 %